

INSERȚIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

Foaie politică, economică, socială și literară.

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Probleme pentru viitor.

(S.) „*Non multa, sed multum*“ cerea judecata serioasă a filozofilor romani dela fiii poporului lor. Spiritul lor de observație fin îi convinsese, că nimic nu e mai stricacios decât o universalitate superficială. Minte lor ageră îi îndemna dară să ceară dela concetățenii lor o concentrare a puterilor spirituale spre o singură țintă. Ei cereau *mult* dintr'un *singur* lucru și nu *puțin* din mai *multe*.

Principiul acesta merit să împedecă dăruirea forțelor, să pună stavilă unei multilateralități fără fond, l-am moștenit dela strămoșii noștri cu mulțimea celorlalte principii și sentențe pline de adevăr, dar' n'au aflat răsunset în inimile noastre, percum n'au aflat răsunset nici în inimile concetățenilor marilor filozofi romani.

O tristă notă caracteristică a întregii rase romane, începând dela Franzezi, Italiani, etc. până la Români a fost și a rămas și până în vremile noastre: superficialitatea. Pozarea e una dintre scăderile acestei rase nobile: fiii lor în mare parte se îndestulesc cu cunoștințe generale, nu studiază nimic temeinic, dar' de toate se prind, din toate știu ceva.

Suntem chiar antipozii rasei germane! La ei temeinicie, la noi superficialitate, la ei unilateralitate plină de fond, la noi multilateralitate vagă!

Hinc illae lacrimae!

De-acî apoi succesele rasei germane pe toate terenele! Noi ne îndestulim cu un succes momentan, ne îndestulim cu recunoașterea contemporanilor! Noi cochetăm și măgulim *oamenilor*, ci stau de vorbă cu *omenimea* întreagă.

Nu avem de gând să ridicăm rasa germană de-asupra celei romane, își are și ea scăderile sale, dar' arătând una dintre virtuțile ei mari, am voit să o punem înaintea ochilor Românilor drept pildă.

N'am avut de gând nici să îndemnăm Români să se ocupe numai cu un singur lucru, să-i îndemnăm spre o unilateralitate rigidă, ci să le arătăm, că cel care vrea să facă toate câte sunt de-a se face, nu va putea face nimic, sau nimic bine, căci îi vor lipsi vremea și forțele.

Dar' să fim mai pozitivi și să ne mărginim la noi Români. Cine va trage la îndoială, că stăm pe toate terenele rău? Că pe terenul politic de mult nu ne mai putem valida, că în literatură nu mai producem nimic trainic, că mișcările noastre toate, toate sunt numai valuri trecătoare, cari nu lasă după ele nici o urmă?

Cauza? Lucrăm fără plan stabilit, dibuim prin întunec, pe nimerite. Toți suntem conduși de dorul de-a contribui după puteri la propășirea neamului nos-

tru, numai cât dorul e ceva vag și nu-i cine să se folosască de acest dor indicându-ne terenul de muncă potrivit nou.

Fără ori-ce pregătiri de lipsă vom să fim în aceeași vreme politicieni și literați, agenți, economiști și mai știe Domnul câte de toate. Pe fiecare teren am voi să ajutăm și firește! nefiind pregătiți, numai ajutor nu se poate numi colaborarea noastră isvorită dintr'o inimă ce bate cald pentru neamul seu.

Răul acesta are apoi de urmare un alt rău și mai mare! Vedem că instituțiile noastre nu prosperează decât în aparență, că numai din rapoarte iai știre despre rezultatele frumoase — în realitate imagine — cu cari au fost încununată activitatea anului trecut.

Bărbați de specialitate nu avem, sau avem prea puțini, căci acest soi de oameni la noi n'are trecere. Nouă nu ne trebuie un om care știe *ceva* temeinic, ci unul care *toate* le știe, la toate se pricepe, despre toate își știe da deslușiri, irelevant dacă aceste deslușiri sunt inexacte, false sau absurde.

La alegeri — e vorbă de instituții culturale, literare și alte de soiul acesta — nu purcedem din principiul meritului sau al calificației, ci ne lăsam influențați de numele, de vaza, de poziția candidatului și așa obvine apoi, că în fruntea unei societăți literare, ajunge un bărbat care — recunoștință pentru jertfele ce le-a adus neamului seu! — numai literat nu e, că secretarul aceleiași instituții e agent de asigurare și membrii din comitet bărbați cari nici în clin nici în mănecă n'au nimic cu literatura română.

Trebuie să ne creăm bărbați de specialitate! La instituțiile noastre literare să alegem literați și pretutindenea, la toate instituțiile noastre oameni, cari și-au ales de cariera vieții ramul acela pentru cultivarea căruia s'a întemeiat instituția — și vom propăși! Nu trebuie să ne spăriem de nume necunoscute! Munca lor în curând îi va face cunoscuți, să li-se dea numai teren liber pentru-ca să-și poată valida puterile. Literații să ocupe în instituții literare, politicienii grupeze-se în jurul foilor politice sau fondeze cluburi politice și împărțite astfel sarcinile, cu toții vom ajunge mai departe.

Non multa, sed multum.

Organizare.

Sub acest titlu în »T. R.« Nrii 10 și 11 se comunică doi articoli referitori la starea noastră actuală în ce privește ținuta politică peste tot.

Se constată, că în restimp de 54 ani nu am putut obține nici un rezultat real, deși de atâta amar de vreme ne-am tot luptat, cu scop să ne croim un viitor mai prielnic.

Ce poate fi cauza? Suntem noi prea slabi încă, sau sunt greșite căile pe cari am umblat?

Din două una: sau poate că chiar și amândouă laolaltă.

Faptul e, ca să putem lupta cu efect, să cerem dela poporul intrat în aceea, ca întreg să se grupeze sub steagul desvilit, ca fiecare să stea la postul seu și să-și facă datorința, căci numai așa dă dovadă despre maturitatea sa politică și se poate conduce singur. Până nu se va face așa, spor nu se va vedea.

Politica noastră este bine precisată și sub acest steag are fiește-cine loc, fără de a ajunge în conflict cu convingerea proprie și nici cu legile țerii.

Poporul nostru pretinde *egală îndreptățire* și respectarea aceleia — de unde urmează, ca toți să pășim în șirul luptătorilor.

Avem lipsă de arme și conducători buni. Arma ne este *adeverul*, care însă numai prin presă se manifestează, pe când contrarii noștri nu o cunosc și astfel nu-i impune nici lui, nici străinătății.

De aceea în timpul din urmă tot mai larg teren a început să prindă convingerea, că noi avem să ne spunem cuvântul adevărului în viitor acolo, de unde să-l audă și înțeleagă lumea întreagă: în parlamentul țerii.

Iată ce zice »Telegraful Român« mai departe:

Ziarul nostru a condamnat din capul locului politica de pasivitate, și a stăruit neînterupt, ca partidul național român să accepte înțeleptul sfat al întemeietorului acestui ziar, al marelui Șaguna, de-a intra în parlament și a apăra acolo, cu graiu viu interesele poporului nostru, dar' n'am fost ascultați. E o mângâiere deci pentru noi, când acum putem constata, că politica ziarului nostru a eșit biruitoare din frământările politice din trecutul nostru mai recent, pentru-că astăzi nu mai încapă nici o îndoială, că la proximele alegeri generale nu vom mai sta în pasivitate, ci vom intra și noi în luptele electorale, așa cum am propus noi dintru început. Asta e astăzi dispoziția generală în partidul nostru și așa se va întâmpla.

Dar' politica de activitate e mult mai grea de cât politica de pasivitate, care nu reclamă nici o opintire, nici o desvoltare de forțe.

Această foaie ne arată în liniamente principale cum trebuie să fie organizarea noastră națională, ca cu efect să putem duce o luptă ducătoare la scop:

Va trebui deci să intrăm în luptă bine pregătiți și cu desvoltarea tuturor forțelor noastre posibile, pentru-ca la primul atac, la prima ciocnire, să inspirăm respect contrarului față de puterea ce reșede în noi ca element alcătuitor de stat.

Abia la anul 1881 s'a organizat partidul nostru sistematic. Am văzut că contrarul nostru începuse a ne sparge rîndurile și acest procedeu l-am aflat mai corăspunzător, în scopul ca să-l punem în față toate forțele noastre.

Tot ce s'a făcut însă și înainte de 1881 în politica noastră națională, s'a făcut în numele tuturor, cu putere primită dela toți și obligătoare pentru toți.

Astfel la 1848, anul în care am început adevărata luptă politică, cu deșteptarea din somnul cel de moarte și cu zdrobirea lanțurilor cari ne-au ținut legați până aci, patruzeci de mii ne-am adunat pe Câmpul-lbertății din Blaj, — numai patruzeci de mii, și fără mandat dela cei rămași acasă, — dar' actul săvârșit de cele 40 de mii de Români, pe câmpia Blășului, a fost atât de sublim, atât de impunător, atât de dumnezeesc, încât cei rămași acasă auzind despre el, și luând act despre modul cum a decurs, s'au identificat întru toate cu hotărârile aduse, și toți au ridicat mâinile și au depus jurământ sfânt și ei, că vor fi pururea credincioși, *tronului, patriei și națiunii noastre*. Jurământ obligator pentru toate generațiunile următoare, cât va exista popor român în patria aceasta!

Așa ne-am început noi noua viață, ca popor declarat de independent, cu dela sine putere, pe basa vitalității sale și pe basa forțelor sale numerice, cari în curând s'au dovedit de foarte prețioase.

Deși conducerea poporului nostru o fost depusă atunci în mâinile cele mai destoinice, în ale lui Șaguna, Bărnăușu, Laurianu, Șuluțiu, Barișu, etc., oamenii cari se bucurau de cea mai nemărginită încredere din toate părțile, — fruntașii au ținut totuși să consulte din când în când soborul, și în scopul acesta au fost convocate mai multe adunări sau congrese naționale, ca de ex. la finea anului 1848, la anul 1861, la anul 1863 etc. toate la Sibiu.

N'au luat parte la ele mandatarii ai poporului de acasă, reprezentanți provezuți cu credenționale, dar' a luat parte floarea inteligenței române de pe acele vremuri, învitată anume din partea celor doi archierei români cari se aflau în fruntea trebilor noastre naționale, și astfel se poate spune, că și aceea ce s'a făcut în aceste adunări s'a făcut cu puterea dela toți, și în mod obligator pentru toți.

(Va urma).

Sistemul.

Pe vremea zdrobitorului de naționalități Tisza Kálmán și mai târziu a lui Bánffy se zicea, că trăim în era corupțiunii, în urma căreia acești puternici au fost delăturați dela locul lor, acum însă sub era „drept, legalitate și dreptate“, eacă ce vești triste cetim:

Situația în Torontal. Ancheta lui Kaffka făcută în Torontal s'a terminat. Ministrul de interne a ordonat cercetare disciplinară în douăsprezece casuri. Afară de acelea în douăzeci-și-nouă de casuri a îndrumat comisia administrativă să pornească cercetare. Dintre aceste casuri multe compromit antistii comunale întregi. Întreg comitatul e restaurat. Fișpanul Rónay Jenő a *absis*. Seria nelegiuirilor, abuzurilor și pungășilor comise în administrarea acestui comitat e îngrozitoare. Prim-ministrul Széll a luat chestiunea foarte sever și e firm hotărât să curățe radical comitatul de toți mișei. — Numai înainte. Să iee toate comitatele în șir!

Acestea le cetim ca ieri și nutrim speranță, că actualul prim-ministru va curăți staulul de persoanele infecte.

488—1901
vég. szám.**Árverési hirdetmény.**

Alólirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a borosjenői kir. járásbíróóság 1901 évi V. 40/1 számú végzése következtében Dr. Morár Valér ügyvéd által képviselt »Lipovana« tak. és hitelintézet javára, Petkovics István ellen 644 kor. s jár. erejéig 1901. évi január hó 29-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1500 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: 4 darab ló és 1 hintó nyilvános árverésen eladatnak

Mely árverésnek a borosjenői kir. járásbíróóság 1901-ik évi V. 40/4 számú végzése folytán 644 kor. tőkekövetelés, ennek 1890 évi szeptember hó 5 napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 119 kor. 70 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Borosjenőben alperes lakásán leendő eszközésére 1902 évi február hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Borosjenőben 1901. évi január hó 28. napján

Az aláírás olvashatatlan.
kir. bír. végrehajtó.

95—1902. vég. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1901 évi 12246 számú végzése következtében Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt »Corvineana« takarékpénztár javára Popovits Niculae s. t. jovalcseli lakos ellen 92 kor. s jár. erejéig 1902 évi január hó 20-án

foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 830 kor. becsült következő ingóságok u. m.: szarvasmarhák, széna, disznok, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hátszegi kir. járásbíróóság 1902 évi V. 11/2 számú végzése folytán 92 kor. tőkekövetelés, ennek 1901 évi június hó 27. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 58 kor. 01 fill.-ben bíróilag már megállapított költségek erejéig Jovalcsel község házában leendő eszközésére 1902 évi február hó 26 napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik és erről értesítetnek.

Kelt Hátszegen, 1902. évi február hó 4. napján.

Szentmiklosy András,
kir. bír. végreh.

1018—1902 vég. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyszabeni kir. járásbíróóság 1901 évi Sp. I. 590 számú végzése következtében Dr. Suciú Gábor hátszegi ügyvéd által

képviselt »Albina« takarékpénztár javára Grozany Lázár s. t. kispestényi lakosok ellen 78 kor. s jár. erejéig 1901 évi november hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 634 kor. becsült következő ingóságok u. m.: szarvasmarhák, juhok, buza, disznok, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hátszegi kir. járásbíróóság 1901 évi V. 1125/2 számú végzése folytán 78 kor. tőkekövetelés, ennek 1900 évi július hó 3. napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 68 kor. 20 fill.-ben bíróilag már megállapított költségek erejéig Kispestény község házában leendő eszközésére 1902 évi február hó 28. napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hátszegen, 1902 évi február hó 5. napján.

Szentmiklosy András,
kir. bírósági végrehajtó.

96—1902 vég. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében

ezennel közhírré teszi, hogy a nagyszabeni kir. járásbíróóság 1901 évi P. v. 720 számú végzése következtében Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt »Albina« takarékpénztár javára Petyeu Mária s. t. kernyesdi lakosok ellen 259 kor. s jár. erejéig 1902 évi január hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 804 kor. becsült következő ingóságok u. m.: lovak, szarvasmarhák, gabona nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hátszegi kir. járásbíróóság 1901 évi V. 1319/2 számú végzése folytán 259 kor. tőkekövetelés, ennek 1896. évi február hó 4 napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 62 kor. 90 fill.-ben bíróilag már megállapított költségek erejéig Kernyesd község házában leendő eszközésére 1902 évi márczius hó 3. napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hátszegen, 1902. évi február hó 5. napján.

Szentmiklosy András,
kir. bír. végreh.

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12, lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 1/2%.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvază fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu cavenți.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arândează și exarândează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie zászváros

Opuri: .....

Bilete de log. ....

Broșuri: .....

Circulare: .....

Bil. de vizită .....

Invitări: .....

Bilanțuri: .....

Acții: .....

Cap. de epist. ....

Placate: .....

Ord. de dans .....

Adrese: .....

Compturi: .....

Note: .....

Preț Curent. ....

Anunțuri: .....

Registre: .....

Imprimate: .....

Couverte: .....

Bilte de cun. ....

Etc. etc. etc.

Există deja de 13 ani și este pro-
văzută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce co-
mande repede și cu prețuri mode-
rate, se îngrijește totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate și
fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.